

Västerås
Släktforskar-
klubb

AROSIANA

Nr 2-2010

Årgång 17

Pris 20 kr

*Augusta
pigan
som blev
baronessa*

Sidan 4

Styrelse

Ordförande: Sven Olby
Ragnarökgatan 12
723 55 Västerås
Tfn 021-204 94
E-post: sven.olby@telia.com

Vice ordf: Ingemar Widestig
Lyckovägen 13
734 37 Hallstahammar
Tfn 0220-127 90
ingemar.widestig@telia.com

Sekreterare: Karin Jyrell
Stolphusgatan 4
723 53 Västerås
Tfn 021-84 15 88
karin.jyrell@tele2.se

Kassör: Gunnar Andersson
Soldatgatan 8
723 45 Västerås
Tfn 021-12 35 48
gg.andersson@telia.com

Ledamot: Kerstin Andersson
Uroxvägen 8
722 31 Västerås
Tfn 021-246 58
e-k-k-a@telia.com

Ledamot:
Gunilla Laudon Andersson
Stenstuvägen 10
723 55 Västerås
Tfn 021-204 11
gunilla.laudon@tele2.se

Suppleant: Ulla Sköld
Orkangatan 4
723 50 Västerås
Tfn 021-80 46 35
ulla.skold@tele2.se

Suppleant: Monica Holmgren
Gamla vägen 6
722 33 Västerås
Tfn 021-660 57
hakanholmgren@telia.com

Adjungerad: Larsowe Roman
Kungsfågelgatan 14
724 69 Västerås
owerom@live.se

Redaktör

Sven Olby
Tfn 021-204 94
E-post: sven.olby@telia.com

Redaktionskommitté

Ulla Sköld
Tfn 021-80 46 35
ulla.skold@tele2.se

Karin Jyrell
Tfn 021-84 15 88
karin.jyrell@tele2.se

Ingemar Widestig
Tfn 0220-127 90
ingemar.widestig@telia.com

Grafisk form

Simeon Andersson
simeon.a@telia.com

Revisorer

Maria Bäversten
Kakelgatan 6
722 09 Västerås
maria.baversten@
bredband2.com

Lennart Jonsson
Lerkärlegatan 13
723 51 Västerås
Tfn 021-41 65 24
lennart33@tele2.se

Valberedning

Brage Lundström
Södra Allégatan 20
722 14 Västerås
Tfn 021-14 33 61

Peder Danielsson
Böttigersgatan 3
722 23 Västerås
Tfn 021-14 05 47

Innehåll

Ordföranden har ordet	3
Augusta – pigan som blev baronessa	4
Breds kyrkor under 900 år	9
Bildsidan	12
Boktipset	14
Efterlysningar	15
Bouppteckningen gav svaret	16
Läsövning	19
Fallgropar och vedermödor i ett forskningsfall	20
Släktforskar dagarna i Örebro	21
Blandat	22
Program	24

Breds kyrka, (sidan 9).

OMSLAGSBILD: Augusta och sonen Carl (se sidan 4).

Västerås Släktforskar-klubb

Klubben bildades 1963 och har till ändamål att förena dem som är intresserade av släktforskning och liknande forskning. Vi har 466 medlemmar och är anslutna till Sveriges Släktforskarförbund.

Plusgiro 96054-2
Bankgiro 5481-4843

Org.nr. 878001-8324
ISSN 1402-300

Medlemsavgift 120 kr
Familjeavgift 150 kr
Junioravgift (under 25 år) 20 kr

Vill du skriva i Arosiana?

Har du tips om artiklar? Kontakta redaktören!
Manusstopp för nästa nummer är 1 nov. 2010.

Internet

Arosiana: www.arosiana.se
Nättidningen Rötter: www.genealogi.se/
Bergslagsrötter: www.genealogi.se/bergslagen

Det finns mycket att fira i år. Först är det Örebro som firar att det var 200 år sedan den första Bernadotten utsågs till Sveriges tronföljare. Sedan är det kronprinsessan Victorias giftermål med Daniel Westling. Det går också att fira att det var 200 år sedan det första spadtaget på Göta kanal togs. Det är dessutom 100 år sedan det första svenska flygplanet flög.

I maj var jag på konserthuset och övervarade utdelningen av Tranströmer-priset. Det var extra intressant eftersom pristagaren Kjell Espmarks avlidna fru var en avlägsen ana på min farmors sida.

För oss släktforskare som brukar lyssna på Sveriges radio P1 Släktband, är det roligt att Victor Örnberg-priset i år går till programledarna Gunilla Nordlund och Elisabeth Renström. Det är bara att hoppas att de får fortsätta med programmet.

En nyhet är att amerikanska Ancestry har köpt Geline. Vi får hoppas att våra löpande abonnemang kommer att gälla och att priset inte höjs. Har vi tur kanske de ger oss tillgång till de amerikanska databaserna utan pristillägg.

En tråkig nyhet är att Emigrantinstitutet i Växjö har stängt, eftersom man inte kommer överens med kommunen om deras kulturella inriktning. Det är extra tråkigt för alla

amerikaner som kommer till Sverige för att söka efter sina rötter.

Vi har ju under våren drabbats av aska från vulkanutbrottet på Eyjafjallajökul på Island. Många flygturer blev inställda och människor hade svårt att komma hem från sin utlandsvistelse. Vi får vara glada att vi inte levde år 536 då ett stort utbrott i Indonesien gjorde att klimatet på hela jorden påverkades i nästan 10 år. I Västmanland dog mellan en tredjedel och hälften av befolkningen!

Klubben kommer att få motta ett pris under släktforskardagarna i Örebro, eftersom vi värvat flest nya medlemmar till Rötters Vänner. Du som ännu inte är medlem, gör slag i saken och betala in 100 kronor och stöd därmed utgivningen och moderniseringen av förbundets internettidning Rötter! På släktforskardagarna kommer det att finnas en monter bara för Rötters Vänner, och under året publiceras databaser som bara medlemmar får tillgång till.

Till sist vill jag förmedla ett uttalande från kändisen Lasse Eriksson som hävdar att: ”*Man skall inte forska på sin egen släkt, då blir man bara partisk!*”

Väl mött i Örebro och under höstens aktiviteter.

Sven Olby

Kjell Espmark. Foto: Sven Olby

Elisabet Renström och Gunilla Nordlund.

Foto: Mikael Grönberg/SR

Styrelsen omvaldes på årsmötet 24 mars

Bakre raden:

Gunnar Andersson,
Kerstin Andersson,
Sven Olby, Ingemar
Widestig.

Främre raden:

Ulla Sköld, Gunilla
Laudon Andersson,
Karin Jyrell, Monica
Holmgren.

Foto:

Daniel Sköld 2009

Nya medlemmar hälsas välkomna

Alf Lundström

Karlskatan 24B, Västerås

Karl-Erik Landin

Morkullegatan 80, Västerås

Mia & Bengt Sundek

Kaserngatan 37, Västerås

Sonja Rygren

Morkullegatan 70, Västerås

När jag för några år sedan började släktforska frågade en faster till mig om jag kunde leta efter en släkting, Augusta Hedström, som skulle vara född i Västra Skedvi, Kolsva. Hon skulle ha blivit gift med en baron och flyttat till Australien, men efternamnet på baronen var obekant. Jag hittade henne i Sverige, men när hon försvann härifrån i slutet av 1800-talet var det stopp. Något år senare blev jag inlagd på lasarettet i Västerås och i sängen bredvid mig låg en kvinna från Kolsva. Vi började tala om släktforskning och jag berättade om Augusta. Då säger kvinnan: "Menar du Augusta von Carlshausen som hamnade i Australien?" Kvinnan var släkt med Augusta – och därmed även med mig. Det visade sig att Augusta var min farmors mors kusin. Det mötet blev öppningen för fler kontakter på den sidan av min släkt. Bl.a. fann jag Tom Hedström, som skrivit artikeln om Augusta. Jag hittade även Kent Acott, barnbarnsbarn till Augusta, som bor i Perth i Australien. Vi har idag en mycket fin kontakt.

Berit Ankréus

Augusta – pigan som blev baronessa

Det är en strålande försommardag år 1927. På järnvägsstationen i Kolsva, som ligger utmed Köping-Uttersbergs järnväg, har en anseelig skara människor samlats. Hurrarop skallar och man viftar med flaggor och näsdukar. Kolsva bruks maskör stämmer upp fosterländska sånger. Stämningen är närmast extatisk. Detta är en ögonvittnesskildring av min då 10-åriga kusin Ingrid som var med. Baronessan Augusta von Carlshausen – min farfars kusin – har varit på ett årslångt besök i hemlandet och skall nu resa hem till Australien, dit hon emigrerade 1899. Nu kommer tåget. "Lycklig resa, moster!" och "Du gamla, du fria" följer henne när hon vinkar farväl från kupéfönstret.

TEXT: TOM HEDSTRÖM

Som piga och husjungfru

Augusta Vilhelmina föddes den 21 maj 1867 i Västra Skedvi – yngsta dotter till smeden vid Eriksbergs bruk Gustaf Hedström, född den 6 juni 1825 i Malma och dennes hustru Sofia Lovisa Bergström, född den 3 oktober 1830 i Skinnskatteberg. Augusta växte upp på torpet Norrbacka i Västra Skedvi.

När Augusta var 15 år tog hon tjänst som piga på Kolsva bruk c:a en mil från Västra Skedvi. Under de närmaste åren hade hon olika pigjtjänster

i trakten och även så långt bort som i Malingsbo. År 1885 var hon dock tillbaka i Västra Skedvi – nu som piga på Västlandaholms herrgård, som ägdes av godsägaren och riksdagsmannen Per Ersson.

På Västlandaholm hände det inte helt ovanliga – pigan Augusta blev gravid. Enligt olika muntliga källor var det riksdagsmannens son Karl Erik som gjort henne med barn. Någon bekräftelse på den uppgiften har dock inte hittats i arkiven.

Augusta fick givetvis lämna sin

tjänst och hon bestämde sig för att föda barnet i Stockholm. Hon flyttade in hos sin bror, snickargesällen Per Gustaf Hedström, på Tavastgatan på Söder, som "husjungfru". Den 25 maj 1887 föddes sonen Karl Gustaf. Han skrevs in på Allmänna Barnhuset i Stockholm den 28 juni samma år som barnhusbarn nummer 2129.

Augusta blev kvar i Stockholm i drygt åtta år och arbetade som husjungfru i olika borgerliga familjer i staden. Enligt mantalsuppgifterna bodde hon hos familjer på adres-

serna: Drottninggatan 71 A, Gamla Brogatan 11, Tegnérsgatan 18 och hos agenten Martin Levin på Teknologgatan 3. När familjen Levin flyttade till Rådmanngatan 67 följde Augusta med och den 5 maj 1893 fick hon sin första egna adress: Skeppargatan 15 och sedan Storgatan 37, där nu också brodern Per Gustaf med familj bodde.

År 1891 blev Augusta gravid på nytt och födde sonen John Erland den 23 oktober. Också han togs in på Allmänna Barnhuset i Stockholm, där han blev barnhusbarn nummer 6396. Uppgift eller spekulationer om fadern saknas.

Emigration

Den 4 januari 1895 flyttade Augusta Hedström till Ungern. Men vad hände sedan? Nästa säkra uppgift kommer från Fremantle i Australien. Dit anlände hon med båten Prinzregent Luitpold den 27 oktober 1899 tillsammans med baronen Albert Carl Paul Buderus von Carlshausen. Ingenting är känt om vistelsen i Europa under de mellanliggande åren. Tydligt hade hon i vart fall gjort baron von Carlshausens bekantskap och tycke hade uppstått. Baronen var tysk undersåte och tidigare betjänt hos tyske kejsaren.

Det finns två versioner om hur de träffades. Här i Sverige har man inom slakten berättat att Augusta hade fått sångutbildning i Stockholm, troligen genom Martin Levin som också var kantor. På något sätt blev hon engagerad i damkören Svea i Stockholm som bland annat turnerade på kontinenten. Vid ett framträdande hade baronen, som suttit i publiken, blivit helt betagen av Augusta. Han var änkling och tyckte att hon starkt påminde om hans avlidna

hustru och efter föreställningen tog han därför kontakt med Augusta.

Den andra versionen kommer från ett av Augustas barnbarns barn i Australien – Kent Acott i Perth – som uppger att de träffades på ett kafé i Frankfurt. Baronen presenterade sig och på så sätt inleddes en relation som varade i mer än 40 år.

Sönerna

Och vad hände med Augustas söner? För Karl Gustaf gick det bra. Han placerades av Allmänna Barnhuset hos sin mormor Sofia Bergström och hennes nya make statdräng- en Anders Gustaf Lundberg i Västra Skedvi redan den 28 augusti 1887. (Efter maken Gustaf Hedströms död hade Sofia gift om sig med denne Lundberg.) Mormor Sofia avled 1890 och 3-årige Karl Gustaf togs om hand av sin moster Maria och hennes make ladugårdskarlen Karl Erik Pettersson på Ekolsund i Husby-Sjutolft socken. Den 16 oktober 1895 tog Augustas bror, den redan nämnde Per Gustaf Hedström, över vårdnaden av Karl Gustaf. Per Gustaf och hans familj bodde vid Fredrikshov i Stockholm (adress Storgatan 37). Han var förrådsförvaltare vid Arméns Utredningsförråd och hade sin bostad vid Svea Livgarde, som var inhyst i Fredrikshovs slott. Allmänna Barnhusets omdöme om fosterhemmet var mycket gott: ”Hemmet bra – gossen välartad”.

När Allmänna Barnhusets ansvar för Karl Gustaf var till ända den 22 juni 1901, belönades familjen med 25 kronor. 1905 emigrerade Karl Gustaf, 18 år gammal, till Australien för

att återförenas med sin mor.

För sonen John Erland gick det inte lika bra. Först den 29 september 1892 blev han intagen på Allmänna Barnhuset i Stockholm – nästan ett år efter födelsen. Fattigvårdsnämnden betalade intagningsavgiften på 250 kronor. Vem som var hans vårdnadshavare under första levnadsåret är oklart – han finns inte med på någon mantalsuppgift tillsammans med sin mor. Allmänna Barnhuset placerade honom hos järnarbetare Carl Gustaf Lejon på Apelbergsgatan 60 B. På grund av sjuklighet åter-

bördades han till Allmänna

Barnhuset, men den 27

december 1892 var han

tillbaka hos familjen

Lejon. Den 16 januari

1893 togs han in till

Allmänna Barnhuset

för operation och

den 2 maj fick han

nytt fosterhem hos sa-

delmakare Frans Oskar

Johansson på Skeppargatan

15. Samtidigt flyttade Augusta in i samma fastighet som sonen. Men John Erlands vistelse hos sadelmakaren blev inte lång – han avled den 5 juli 1893. Dödsorsaken var barnkole- ra – en koleraliknande sjukdom hos spädbarn orsakad av tarmbakterier. (Fastigheten Skeppargatan 15 finns kvar än idag, år 2009, under beteckningen Skeppargatan 25 A.)

Men tillbaka till blivande baronessan och hennes tillvaro i Australien.

I West Australia

År 1884 beslöt regeringen i West Australia att aktivt stödja invandring av européer bland annat som arbetskraft till järnvägsbygget mellan Beverley och Albany. En

”Alla ville på något sätt ha en koppling till Augusta.”

mr Anthony Hordern på WA Land Company i London kontrakterades för att organisera värvningskampanjer i Europa. I kontraktet stipulerades bland annat att inte fler än 1000 och inte mindre än 700 immigranter skulle tas emot varje år.

Mr Hordern var särskilt intresserad av tyskar, som ansågs vara de bästa emigranterna. Invandrade tyskar åtnjöt ett mycket gott rykte i sitt nya hemland, vilket givetvis stimulerade ännu fler tyskar att komma till West Australia.

En av arbetsgivarna – mr Maryanski från Albany – hade tagit emot och anställt 17 tyskar på sin lantegendom. När han senare förvärvade en farm vid Redmond, ”The Santa Maria Estate”, behövde han anställa mer folk och då gärna tyskar, som han hade god erfarenhet av.

Det är just till Redmond och ”The Santa Maria Estate” som Augusta och Albert kommer i slutet av 1899. Efter ankomsten till Fremantle fortsatte de med tåg till Redmond, som ligger 30 km norr om Albany. På mr Maryanskis farm arbetade de i två år.

År 1901 var 1 522 tyskländsfödda personer bosatta i West Australia och utgjorde därmed områdets största grupp icke-engelsktalande européer. Många av dem hade svårt att lära sig det nya språket. När Augusta och Albert detta år tog över Bayswater Hotel i Bayswater blev det mest Augusta som fick sköta kontakterna med kunder och leverantörer. Av allt att döma hade hon vissa problem med den australiska valutan och när det gällde växelkursen måste hon ofta lita på gästernas ärlighet. Bayswater Hotel var en tvåvånings träbyggnad uppförd år 1900. Det ursprungliga hotellet finns kvar än idag. Hotellverksamheten passade tydligen Augusta och Albert bra. Efter tre år i

Augusta von Carlshausen.

Bayswater tog de över Star Hotel på Essex Street i Fremantle.

Albert och Augusta hade uppenbarligen en viss förmögenhet. De ägde egendom i Claremont och under sin tid i Bayswater hade de förvärvat land i Jandakot. (Bayswater, Claremont och Jandakot ingår idag i storstadsregionen Perth/Fremantle). År 1908 flyttade de till Jandakot för att bedriva svinuppfödning, men stannade bara en kort tid. De sålde dock inte egendomen, som troligen utarrenderades, när de återvände till hotellbranschen i Fremantle, nu till The Duke of York Hotel på Bannister Street.

Efter sin ankomst till Australien levde Albert och Augusta som man och hustru. När hon undertecknade handlingar m.m. kallade hon sig ”von Carlshausen”. Den 1 augusti 1909 gifte de sig officiellt och den 15 april 1911 blev de australiska medborgare.

Augustas son Karl Gustaf Hedström emigrerade till Australien 1905. Han anlände till Fremantle den 21 augusti och kallar sig därefter Carl Hallman. Augusta hade en svåger i Sverige som hette Hallman. Förmodligen är det efter honom som namnet Hallman är taget. Det sägs att Augusta ville hemlighålla att Carl var hennes son och att detta skulle vara anledningen till namnbytet. Först ett tiotal år senare avslöjade Augusta det rätta förhållandet för sin make.

Första världskriget

År 1912 kom också Alberts son Helmet till Australien för att återförenas med sin far. Efter moderns död hade han vuxit upp hos sina morföräldrar i Gelnhausen i Tyskland. Sin militärtjänst hade han gjort i Tyskland och detta beredde honom nu vissa bekymmer under första världskriget. Han övervakades och upplysningar om honom samlades in av underrättselstjänsten i West Australia.

Av lantmåterimyndigheten hade Albert anvisats land vid Wubin, 27 mil nordost om Perth, varför han 1912 avvecklade The Duke of York Hotel och flyttade till egendomen Jibberding. Men med denna sin nya tillvaro trivdes inte Augusta. Hon lämnade Albert och farmen 1914, flyttade till Perth och öppnade en ”Wine Saloon” på Beaufort Street 46.

I ett bevarat brev från 1917 ber Albert Augusta att komma tillbaka till Wubin. I nästan tre år hade han levt ett hopplöst och ensamt liv och skriver att om inte Augusta vill flytta tillbaka till honom och farmen är han tvungen skaffa sig en hushållerska. Han hade värdjat till henne många gånger under åren.

Huvudskälet till att Albert stannade på farmen medan Augusta levde i Perth var nog de antityska stämningar som rådde i Perth under första världskriget, både officiellt och bland befolkningen i övrigt. Tyskkolonins sammankomster övervakades, privat post censurerades, tyska brev och dokument översattes rutinmässigt och under hela kriget samlades upplysningar in veckovis om tyskarna i West Australia.

Under kriget var Augustas ”Wine Saloon” en samlingspunkt för den tyska kolonin. Den stod under ständig övervakning. Det sades att den

*"Augusta von Carlshausen,
född Hedström,
Wubin, via Perth, Väst Australien."*

frekventerades av misstänkta fiender och naturaliserade utlänningar, av vilka många ansågs illojala. Ökända "Carlshausen Wine Saloon" i Perth betraktades som en stark protysk mötesplats.

Augusta själv var avgjort tyskvänlig. Hennes korrespondens fångades upp, översattes och befanns vara mycket illojal. I ett brev till Alberts son Helmet skriver hon att engelska tidningar borde skämmas för sina lögnar om tyska soldater i Belgien. Hon önskar framgång för Tyskland och tyskarna. "Tack gode Gud så går det bra för tyskarna för närvarande. Engelsmännen och också australiensarna får se upp med de moderna tyska soldaterna."

Augusta uppmanade Albert och Helmet att hålla sig borta från Perth och inte riskera att interneras som illojala tyska element. Helmet tog anställning vid sågverket i Jarradale, sydost om Perth, under falskt namn – Fred H Hansen – för att dölja sitt tyska ursprung. Han avslöjades av den militära underrättelsetjänsten men försvarade sig med att namnbytet gjorde det lättare för honom att söka arbete. Långt efter kriget fick Helmet problem när han ansökte om naturalisering, vilket var en förutsättning för de landförvärv han ville göra. Polisen utredde om denne "typiske" tysk fortfarande var illojal mot engelska kronan. "Efter en mer än 12-årig vistelse i West Australia talar han fortfarande engelska med stark tysk brytning." Men hans ansökan godkändes.

Helmet lyckades väl med de egendommar han förvärvade i anslutning till Alberts egendom i Wubin. Den 1 juli 1926 gifte han sig med en viss Mona Beatrice Perect. De fick fem barn och barnbarnen driver fortfarande lantegendomar i området.

Sonen Carl

Augustas son Carl ägnade sig de första åren åt hotellbranschen, liksom sin mor, och åt Alberts egendom i Wubin. Under det tidiga 1920-talet började han, som många andra, att leta guld. Han mutade in mark för gruvverksamhet i utkanten av Paynes Find, ett femtontal mil nordost om Wubin.

Det var ett lönsamt projekt och han fann åtskilliga ounces av den åtråvärda metallen. Men överraskande nog förnyade han ändå inte avtalet när det löpte ut den 17 juni 1927. Det är svårt att säga varför han inte vidmakthöll arrendet, men att leta guld var mycket slitsamt och utbytet var kanske inte mödan värt.

Nåväl, för vinsten från guldgruvan köpte Carl en tvåtons lastbil för att frakta ull och annat som krävde transporter i området mellan Payes Find och Wubin. Han var distriktets ende åkare och affärerna blev mycket lukrativa. År 1930 köpte han sin andra lastbil och åtog sig också spannmålsfrakter.

Wubin var porten mot norr. En stor del av affärerna i området dirigerades från Wubins postkontor varifrån postdistributionen utgick med bil till fårfarmare, gruvarbetare, m.fl. I många år ombesörjde Carl dessa posttransporter med sin lastbil. Varje lördagsmorgon startade han sin rundtur i Wubin och for norrut till olika samhällen. Han övernattade på Paynes Find Hotel och återvände dagen därpå till Wubin via många mindre orter. På posten i Wubin arbetade samtidigt Marjorie Ottaway, som blev hans hustru. Hon och Carl gifte sig julen 1936. De fick två barn, Maria och Max.

Åkerirörelsen fick ett abrupt slut. En kväll fattade en av lastbilarna eld utanför Paynes Find Hotel. Den var

inte försäkrad. Det förkolnade vraket lämnades kvar på platsen och finns kvar där än idag.

Efter denna sorgliga händelse sysslade Carl med lite av varje tills han återvände till hotellbranschen. Efter ett par år på Paynes Find Hotel flyttade han och familjen till Wubin för att ta över hotellet där.

År 1949 fick Carl tuberkulos. Han lämnade hotellverksamheten och togs in på Woorooloo Hospital. Han trodde att han skulle tillfriskna på tre månader men blev kvar på sjukhuset i nästan fyra år och avled där den 24 maj 1953, 66 år gammal.

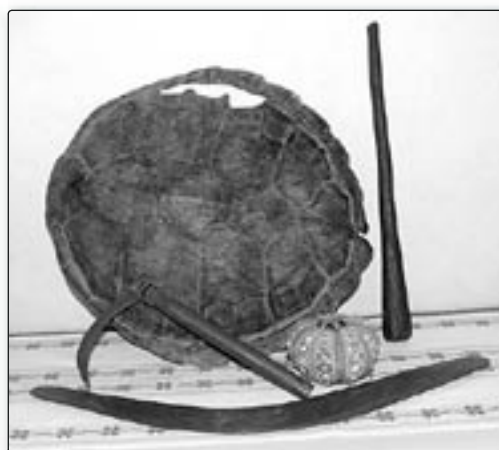
Hemlandsbesök

År 1920 avvecklade Augusta sin "Wine Saloon" i Perth. Hon flyttade hem till Albert och farmen i Wubin, som han inte längre brukade. Han levde numera tillbakadraget på sin egendom.

År 1926 beslöt sig Augusta för att resa till Sverige. Hennes syster Maria med familj bodde i Kolsva, en dryg mil norr om Köping och hos henne bodde hon under vistelsen i hemlandet. Uppståndelsen var stor när baronessan von Carlshausen dök upp i det gamla bruksamhället. Hon hade många släktingar på orten, både kända och okända. Alla ville på något sätt ha en koppling till Augusta.

Hon reste runt, träffade gamla vänner och besökte även så de familjer där hon tjänat piga. Hon lär bland annat ha hälsat på i Västlandaholms herrgård i Västra Skedvi, kanske för att berätta och visa foton på barnbarnet Carl för frun i huset som ännu levde. Men sin gamla matmor fick hon inte träffa. Hon var bortrest och baronessan fick nöja sig med att lämna sitt visitkort.

Augusta visade också stort intresse för sin gamla skola i Västra

Vänster:
Västra Skedvi
skola som på
1920-talet tog
emot Augustas
donation.

Höger:
Föremål
ur skolans
australiska
samlings.

Skedvi och dess elever. Hon lärde känna skolläraren Rudolf Vidén och lovade att skänka honom material om australisk natur och kultur, som han kunde använda i undervisningen. Efter återkomsten till Australien samlade hon också en mängd föremål, som hon lät frakta till Sverige. När den svenska båten Boldavia den 12 september 1929 avgick från Fremantle fanns bland annat en järnkoffert och ett paket spjut ombord.

Kofferten innehöll ett stycke sadelträ, olika guldhaltiga mineraler, getingbon av lera, två stora snäckor från havet utanför Colombo, kokosnötter, en pärlsnäcka från Broome, småsnäckor, fotografier, bönbänd, m.m. Augustas brevkommentar till Rudolf Vidén var: ”Insekterna i sprit gör sig bättre om man ställer upp dem – de är rätt fina exemplar”. I spjutpaketet fanns aboriginiska kulturföremål; spjut, bågar, sköldar, bumeranger och en barnvagg. Hon skickade också ett paket Eucalyptusflaskor, som hon bad Rudolf Vidén vidarebefordra till system Maria och några namngivna vänner. Det mesta som Augusta skänkte sin gamla skola förvaras idag i församlingshemmet i Västra Skedvi. De större föremålen, spjut, sköldar, m.m. finns på läktaren i kyrkan.

Skolbarnen i Västra Skedvi fick som uppgift att skriva brev till Augusta och hon besvarade dem med några rader till var och en. Barnen

tyckte det var spännande med brev från Australien och själv hade Augusta stort nöje av brevväxlingen.

En omtalad händelse blev julottan i Västra Skedvi kyrka 1926. Augusta hade hyrt en buss för transport av gudstjänstfirare från Kolsva. Hon hade också engagerat Kolsva bruks manskör. Kyrkan, som inte var i bästa skick, blev mer än fullsatt, ja så till den grad att kyrkgolvet gav vika. Min kusin Ingrid klarade sig med nöd och näppe från att följa med ner i avgrunden. Men ingen skadades och efter tumultet kunde julottan börja.

Augusta firade sin 60-årsdag i maj 1927 med en tillställning på Mojsen, en lokal som hörde till Kolsva bruk. Ett stort antal släktingar och vänner var inbjudna till kalaset som blev hennes tack- och avskedsföreställning. Baronessan var redo att återvända hem. Som redan berättats, tilldrog sig hennes avresa ett triumfartat stort intresse.

Efter återkomsten till Australien levde Augusta och Albert på farmen i Wubin. Båda blev gamla. Albert avled i januari 1941, 80 år fyllda, och Augusta den 11 december 1963, 96 år gammal. Efter sonen Carls död bodde hon sina sista tio år hos svärdottern.

Så gestaltar sig historien om en egensinnig, äventyrlig och stark kvinna, som började som piga på en liten ort i Västmanland för att sluta

som baronessa i West Australia. Den kan berättas tack vare forskning i arkiven – kyrkböcker, mantalsuppgifter, rotmanslängder, barnhusrullor, m.m. – intervjuer med gamla släktingar och nyetablerade kontakter, besök på platser och adresser som återfunnits i arkiven, bevarade brev och inte minst information från Augustas ättlingar i Australien och givetvis en god portion tur. Att få allt på plats har säkert tagit sina modiga tio år.

Artikeln har förmedlats till Arosiana av VSFK:s medlem Berit Ankréus. Den var införd i Sollentuna Släktforskarens medlemsblad 'An-tecknat' nr 3-2009. Tillstånd för publicering har inhämtats från författaren Tom Hedström.

Breds kyrkor under 900 år

Breds kyrka 1748, Olof Grau

TEXT OCH FOTO:
BÖRJE ÖHRLING

Först lite bygdehistoria

Breds socken gränsar i väster till Västmanland och Västerås kommun. Stora delar av Uppland och övriga landområden runt Mälaren var hav ännu för ca 2 500 år sedan. Därför hittar vi idag stenålderslämningar bara på lite högre belägen mark. Detta gäller också de hållristningar som finns i Breds socken. De återfinns idag 15-20 meter över havsnivån och utfördes på hållar och stenblock som då låg vid havsstranden.

Under slutet av 1700-talet hade Breds socken en befolkning av ca 800 personer. I och med de stora folkomflyttningar som skedde under industrialiseringen på 1800-talet och jordbrukets omdaning på 1900-talet så var befolkningen under början av 1970 så låg som ca 190 personer. Nu har Bred ca 280 invånare.

3 kyrkor under 900 år

Breds nuvarande kyrka är den 3:e sockenkyrkan under en tid av ca 900 år. Den första kyrkan vet vi inte så mycket om annat än det som kyrkoherde Arvid Bladh skriver i boken 2 sockenkrönikor Sparrsätra/Bred. Var byggdes då den första kyrkan i socknen? I en relation om kyrkvretarna inlämnad år 1671 till domkapitlet i Uppsala, återger kyrkoherden uppgifter om den första kyrkan, hämtade ur en gammal i kyrkan förvarad bok, kallad missale, i vilken kyrkans egendom upptecknades. Boken

är numera försvunnen. Det heter i nämnda relation:

”Förrän såsom Bredhs kyrkia bleff funderat och bygt, haffuer församlingen åth sigh bygdt et Capell af trädh på en backe, strax ofwanföre, ther kyrkian ähr bygd, ther inga lijk kunde begrafwas för sten och bergh.”

1300-talskyrkan

Huruvida denna träkyrka var i bruk till dess 1300-talskyrkan byggdes eller om en mindre romansk kyrka också uppfördes är ej känt. Vad som är vidare bekant om denna kyrka är, att hon 1330 var färdigbyggd men då ej omgiven av den s.k. bogårdsmuren.

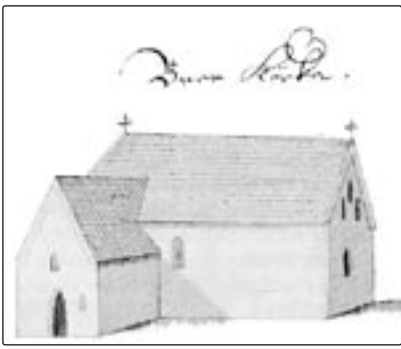
Om man antar att kyrkan invigdes 1330 var det ärkebiskop Olof Björnsson som förrättade den högtidliga invigningen. Han glädde sig mycket, när han med sitt följe färdades nedför Skälby backe och varseblev den nya kyrkans murar. Framkommen trädde han in i kyrkan klädd i lysande skrud. Vaxljusen tindrade på altaret. Ärkebiskopen stänkte vigvatten på murarna, tecknade tolv kors på väggarna och satte brinnande vaxljus vid varje kors. I långa tider firades denna dag med kyrkmässa.

Som framgår av Hadorphs teckning från 1681 och Graus teckning från 1748 hade Breds 1300-talskyrka bara ett par fönster. Det som upplys-

te kyrkan under gudstjänsterna var de många vaxljusen. Under följande århundraden utsattes kyrkan för stora påfrestningar av väder och vind.

En händelse som bör nämnas är följderna av en svår storm 1658. Skakningar hade redan tidigare förorsakat sprickor i valven och under den svåra stormen rasade en del av östra valvet ner i kyrkan, varigenom åtskillig förödelse vållades. Pastor skildrar förödelserna på följande sätt: *”Anno 1658 den 10 octobris föll halffparten aff hwalfwet i choret i Bredz kyrkio och slog sönder Altare, altaretaflan, bookstolarne och hwad mera, som war i choret, en liuscrona med 3 pipor. En enstake på altaret med fyra pipor och böcker och hwad mera, som låg på Altaret och bookstolarne.”*

På 1760-talet upphöggs en dörr på västra gaveln. En tid senare införskaffades, som det heter i texten, ”ett proportionerligt orgelverk”. Ännu så sent som 1790 fann ärkebiskop Troil att kyrkan var i gott stånd; dock behövde ett fönster upphuggas på norra väggen för att få mera ljus. Runt sekelskiftet 17-1800 dryftades en eventuell utvidgning av kyrkan då befolkningen hade ökat och trängseln var påtaglig vid gudstjänsterna. I början av 1820-talet hade frågan avancerat så långt att ritning till nybyggnad uppgjorts. Den vann dock inte sockenmännens gillande, ty de ville ha kvar sin gamla kyrka. När

Vänster:
Breds kyrka 1681.
Johan Hadorph
Höger:
Kyrkbygge.
Börje Öhrling

överstelöjtnant Fredrik Blom 1824 uppgjorde en ritning, accepterades den visserligen, men nu ansåg man sig inte ha råd att bygga en ny kyrka.

Den tredje kyrkan planeras och byggs

1835 tog man så ett konkret beslut om en omfattande renovering och utvidgning av den gamla kyrkan. Kontakt slöts med byggmästare Carl Robert Palmér från Jönköping. Palmér anlände till Bred den 31 augusti 1835 och en besiktning företogs tillsammans med den utsedda sockenkommittén. Kyrkan underkastades en grundlig undersökning och, heter det i protokollet:

”... blef den gamla kyrkan af bemälte byggmästare, som sig på församlingens kallelse infunnit, besigtigad och befunnen ganska bristfällig, hvarför kostnadsförslag till en ny kyrka uppgjordes i enlighet med den ritning, som redan år 1824, då kyrkobyggnad härstädes varit i fråga, blifvit af herr öfverstelöjtnanten Blom projekterad. Och som enligt denna ritning kyrkan både till sin inre och yttre struktur blifver ganska vacker och tillräcklig för församlingens folkmängd, hvilken nu utgör omkring 600 personer och då i denna församling inga tillfällen till betydliga nyodlingar gifvas, hvarigenom en större folkmängd i en framtid här skulle kunna finna sin bärning, men då i den gamla kyrkan trängsel gjort sig förnimbar vid högtidligare tillfällen, funno deputerade för gott, att den projecterade ritningen antaga och skulle församlingen genom landshöfdingeembetet hos Kungl. Maj:t i underdånighet anhålla om dess nådiga stadsfästelse deraf.”

Det torde ha varit byggmästare Palmérs auktoritet, som blev bestäm-

mande för Breds gamla kyrkas öde. Palmér upprättade ett prisförslag grundat på Bloms ritning från 1824 och kontrakt skrevs den 29 november 1835, där Palmér förband sig att bygga kyrkan enligt av Kungl. Maj:t godkänd ritning. Enligt överenskomsten skulle den gamla kyrkan rivas i mars 1836 och den nya kyrkan börja byggas i maj. Dock kom kungliga byggnadsstyrelsen med ett nytt ritningsförslag i maj, men då hade bygget av den nya kyrkan redan börjat enligt Bloms ritning. Något om denna motsägelse har Arvid Bladh inte nämnt i sockenkrönikan men när jag i Riksarkivet gick igenom handlingarna från bygget blev det uppenbart att kyrkobygget startade som ett s.k. svartbygge, då ett giltigt tillstånd att få bygga enligt Bloms ritning ännu ej inkommit från Kungl. Maj:t.

Som framgår av kungens brev blev Bloms ritning godkänd den 27 juli 1836. Det är rimligt att tro att då var bygget ganska långt kommet. Man imponeras verkligen av den snabba byggtakten, för den första gudstjänsten hölls i kyrkan redan den 11 september 1836. Dock fanns då inga bänkar och en provisorisk predikstol hade monterats. Tornet började byggas under hösten 1836. I början av 1838 sägs kyrkan vara i den närmaste färdig. Dock återstod nu att bestämma altarprydnad. Man stannade inför att låta utföra en altartavla och uppdrog åt artisten F. Berggren att kopiera altartavlan i S:ta Clara kyrka i Stockholm, föreställande Kristi nedtagande från korset. Den slutliga invigningen skedde dock inte förrän på Kristi himmelsfärdsdag den 5 maj 1842. Totala kostnaden blev 18 546 rdr 17 sk banco, vilken kostnad till hela sitt belopp bestritts av kyrkans egna medel.

Materialåtgång

3 490 kbm sprängd gråsten
400 tunnor grå och 350 tunnor vit kalk
700 lass sand
350 lass lera
350 tunnor kalk
288 planstenar
Stockar och bräder
Järnplåt
Kopparplåt
30 000 spik

Ett av de första intrycken man får när man kommer in i Breds kyrka är det välvda taket som synes vara för flackt för att inte rämna. Det som ser ut som ett murat valv är egentligen ett svagt välvt putsat trätak. Att Palmér var en duktig byggmästare kan fortfarande förnimmas då kyrkans murar efter 174 år är tillsynes opåverkade.

Vilka var då huvudpersonerna Fredrik Blom och Carl Robert Palmér som ritade respektive byggde Breds nya kyrka? Fredrik Blom föddes 1781 och blev en av 1800-talets stora arkitekter och var Karl XIV Johans hovarkitekt. Han ritade bl. a. Admiralitetskyrkan och Rosendahls slott. Blom var också den första som ritade flyttbara hus men kanske var han hundra år före sin tid.

Carl Robert Palmér var egentligen både arkitekt och byggmästare. Han hade innan sitt åtagande i Bred byggt bl. a. Rumskulla, Ingatorps och Skede kyrkor i hembygden. Efter uppdraget i Bred fick Palmér flera stora uppdrag i Enköpingstrakten bl. a. tornet på Vårfrukyrkan i Enköping samt en mer genomgripande renovering av Sparrsätra kyrka. Palmér avled den 19 april 1865 och är begravd på Skede kyrkogård alltså vid den kyrka han själv hade byggt.

Breds 1800-talskyrka.

Altartavlan i Breds kyrka.

Källor:
Två sockenkrönikor,
Arvid Bladh 1981.
Riksarkivet.

Deltagarna i resan till Frövifors pappersbruksmuseum

Stående från vänster: Britta Fridlund, Ivar Nyberg, Torsten Gellerstedt, Stina Nyberg, Åke D Roman, Stig Jäder, Britt-Siv Dahlqvist, Börje Öhrling, Inger Ågren, Anna-Lisa Gellerstedt, Sv Bergman, Gunilla Laudon Andersson, Lars Österberg, Sonja Österberg, Kerstin Nilsson, Ke Sittande från vänster: Jochen Lebzien, Laila Lebzien, Karin Jyrell och guiden Conny Tiderm

Bildsidan

Medlemmar förlösta av Pila-Britta: Ber Larsson, som står mellan föreläsarna M

Lars-Eric Johansson föreläste om hur man hittar information om sitt hus. Foto: Karin Jyrell

Släktforskningens dag 20 mars

12 juni

Dahlqvist, Yvonne Jäder, Larsowe
Sven Olby, Margareta Öhrling, Lars
Kerstin Andersson och Lars Nilsson.
an. **Foto: Simeon Andersson**

Årsmötet 24 mars

Håkan Holmgren informerade om hur man behandlar sina fotografier. **Foto: Sven Olby**

▶
ngt och Ingeborg Nilsson samt Bertil
Margareta Machl och Kerstin Rännar.
Nederst: Intresserade åhörare.
Foto: Karin Jyrell

Mötet om barnmorskan Pila-Britta 22 april

Jägmästare Josef Arpi och hans släkt

Krönika om en gammal Köpingsfamilj av Sten Lindqvist.

FRANS JOSEF ARPI föddes den 19 mars 1826 i Dingtuna och avled den 4 april 1887. Hans anfäder kom år 1708 från byn Arpila, i det då svenska Finland. Det var oroliga tider i landet genom Karl XII:s krig med Ryssland och familjen flydde till Stockholm med sina fem barn. Det finns inga uppgifter var i Stockholm eller dess trakter som "Arpilabonden" med familj bosatte sig och man kan inte heller vara säker på deras efternamn. I de svenska kyrkböckerna framgår det att den ena sonen, Nils som föddes 1705, tog namnet Arpi och även hans barn.

Nils Arpi gifte sig med Helena Smadbeck. Hennes far var rådman i Enköping. Nils Arpi flyttade med hustrun till Tillinge socken i Uppland år 1746 och utnämndes till kronolänsman i Åsunda härad. Han hann nätt och jämnt flytta in i Litselås då han blev åklagare i ett barnamord. Ett barn hade fötts utom äktenskapet i Tallmyra by. Barnet mördades med knivhugg i halsen och förmodligen var det modern som hade utfört dådet. Det mördade barnet hade lagts i en kista, som ej hade hunnit gravsättas, till-

*Torsdagen
den 28 oktober
kommer författaren
till Kyrkbacksgården
och berättar om
familjen Arpi.*

sammans med en avliden grannfru. Den anklagade modern dömdes för mord till halshuggning och att därefter brännas på bål.

Efter hustruns död lämnar Nils Arpi länsmanbostället i Litselås och köper sig en egen gård. 1754 undertecknar han "örtugeprotokollet för Gunsta by" som ägare av Gunstarusthåll i Breds socken, Åsunda härad. Som den storbonde Nils Arpi var deltog han i kommunalpolitiken. Han tog bland annat initiativ till byggande av en ny klockstapel vid Breds kyrka. Han var också inblandad i frågan om sockenborna skulle tillhöra lasarett i Stockholm eller Uppsala. Nils Arpi avled den 19 april 1782 och begravdes i Bred.

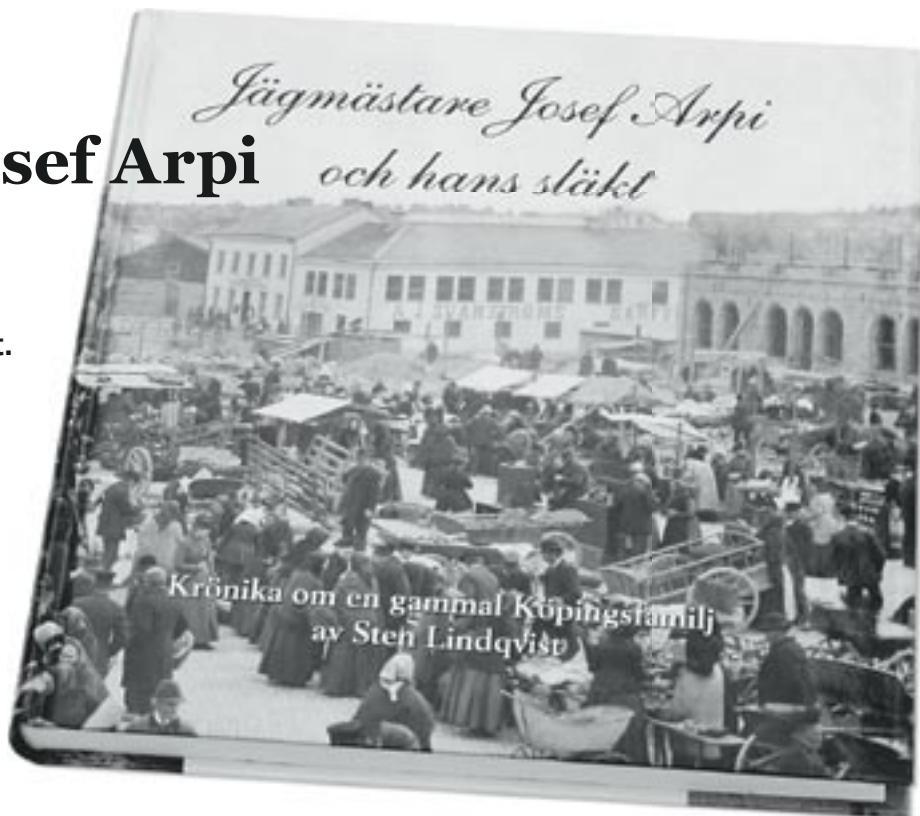

Foto: Simeon Andersson

Frans Josef Arpi var en av Sveriges första jägmästare med "modern" högre skoglig utbildning. Han kom att bo i Köping som Kronans "Jägmästare över Västmanland". Josef Arpi fick Vasaorden av kungen år 1876 och kunde titulera sig som "Jägmästaren och Riddaren Högädle Herr Josef Arpi". Släkten Arpi blev en betydelsefull familj i Köping med bl.a. sin järnhandel. Bröderna Arpi Jernkramhandel som slog upp portarna den 2 januari 1882 vid Stora Torget.

I bokens 328 sidor lotsas vi genom en intressant släktkrönika. Rikt illustrerad med foton, både svart/vita och i färg. Den innehåller också olika dokument från museer och arkiv, kartor och privata brev, tidningsartiklar m.m.

Pris 350 kr

Efterlysningar

Finns det någon som känner igen något namn?

Margareta Hollaus har hittat en gammal psalmbok från 1819 efter sin morfar. I boken står det pryddligt skrivet: Denna boken tillhör mig Sara Lovisa Brask född år 1827 den 16 april. Köpt år 1842 i Enköping. Grinda Thorstuna.

Margareta undrar om det finns någon nu levande släkting till Sara Lovisa som vill ha psalmboken.

Katarina Wall på Torstuna Hembygdsgård kunde berätta att Sara Lovisa var piga hos bonden Per Erik Ersson på Grinda nr 1, men att familjen utvandrade till USA 1846. Sara Lovisa var född i Vittinge och kom från Österunda 1843 och flyttade till Härnevi 1844. Jag åtog mig uppgiften att försöka ta fram någon släkting.

I Härnevis husförhörslängd står det att hon flyttade till Simtuna år 1852. Där gifte hon sig 1854 med soldat nr 33 Anders Stråle och de fick en dotter Tekla Catharina 1855. Hon dog redan 1857. En son Anders Johan föddes 1865. Han var dock ogift enligt folkräkningarna 1900. Om han senare gifte sig och när han dog har jag inte lyckats utreda.

Sara Lovisa dör 1887 och Anders gifter om sig 1889 med änkan Justina Berggren född Jansdotter, som hade en gift dotter Anna Vilhelmina född 1865. Mannen hette Erik Alrik Sahlgren (Wallén) och de fick 3 söner och 3 döttrar. De arrenderar Edsberga i Bred enligt folkräkningen 1900. Anna Vilhelmina dog 1940 i Irsta och Erik Alrik 1951 i Hubbo.

Barnen var:

Alma Vilhelmina f. 1886, d. 1971, g. 1914 med Oskar Emanuel Andersson

Erik Hilmer f. 1889, d. 1960, frånskild 1924

Ragnhild Eleonora f. 1892, d. 1985, g. 1917 med Vilhelm Gottfrid Andersson

Anna Elisabet f. 1894, d. 1981, g. 1917 med Johan Fritiof Åström

Karl Alrik f. 1896, d. ?, g. ?

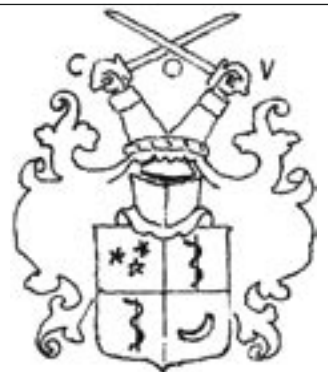
Viktor Andreas f. 1898, d. 1964, g. 1924 med Ingrid Elisabet

Sven Olby

sven.olby@telia.com

Olle Olsson har ett gammalt brev från 1774 med ett lacksigill. Han har ritat av sigillet, och undrar nu om det finns någon som känner igen det och kan berätta vem det tillhörde.
olleon@tele2.se

Det kom ett tackkort från Lisbeth Börjesson som hade en efterlysning i förra numret:

"Hjärtligt tack för släktforskningshjälpen. Efterlysningen har gått över förväntan bra. Jag fick veta vem som sökte Modh i Trollhättan och av en släktforskare i Vänersborg fick jag via mejl 30 sidor om den stora soldatsläkten från Dalsland."

Det kan löna sig att sätta in en efterlysning!

Bouppteckningen gav svaret

Maria Johanna Englund var född i Stockholm 1827 och var gift med en grenadjär. De bodde från 1847 på ett grenadjärstorp i Hjälmseryds socken i Småland. Följ med på en "resa" genom kyrkböckerna för att hitta hennes föräldrar och farföräldrar! Lösningen fanns i en bouppteckning.

TEXT: INGEMAR WIDESTIG

Varifrån kom Maria Johanna Englund och hennes far? Vi börjar 1847 i Hjälmseryds socken (F) på grenadjärstorpet No 16 under Håkantorp.

I Hjälmseryds husförhörslängd¹ för åren 1846 – 1850 finns grenadjären Sven Andersson Nej. Här står att han är född 1823 den 7 oktober i Ödestugu och hans hustru Maria Johanna Englund född 1827 den 8 april i Stockholm. Båda kom 1847 från Ölmestads socken till Hjälmseryds socken.

I Ölmestads utflyttningslängd² för år 1847 finns de båda med. Han flyttade från Ölmestads prästgård och hon från gården Hunseberg. I aktuell husförhörslängd³ för Ölmestad finns hon på Hunseberg Västergård som piga hos änkingen Lars Andersson. Här är noterat att hon kom från Gränna 1847 och flyttade till Hjälmseryd 1847 samt att hon gift sig med grenadjär S Andersson Nej 1847.

I Ölmestads vigselbok⁴ står att *"Drängen och antagne Grenadjeren Sven Andersson Nej och pig Maria Johanna Englund på Hunseberg Wgård's ägor"* vigts den 7 augusti 1847 samt att brudens förmyndare har gett sitt bifall men inte vem förmyndaren var.

I Gränna utflyttningslängd⁵ för 1847 står *"Pig Maria Johanna Englund fr no 87 till Ölmestad"*. Ölmestad

gränsar i norr till Gränna. Gränna lands- och stadsförsamlingar har ett gemensamt arkivbestånd. Efter lite letande återfinns Maria i husförhörslängden⁶. Här anges att hon kom 1846 från Ölmestad och flyttade tillbaka dit 1847.

Ölmestads utflyttningslängd⁷ för 1846 anger varifrån hon kom. Tack vare ett bra register är det lätt att hitta rätt. Här står hon som Johanna Englund och att hon flyttade från Ölmestads prästgård till Gränna. I aktuella husförhörslängder⁸ finns hon i prästgården som piga och att hon flyttade till Gränna 1846. Där står också noterat *"Johanna Maria är ett från Stora Barnhuset uttagit barn af Lars Andersson i Hunseberg."* Hon flyttade till prästgården från gården Ingeryd 1845. Till Ingeryd Södergård kom hon 1843 från Hunseberg Västergård. Där bodde Lars Andersson som hon var piga hos då hon som gift flyttade till Hjälmseryd. Lars Andersson var gift med Ingrid Eriksson född 1759 den 8 maj.

I alla husförhörslängder hittills har Maria Johanna stått som piga och med samma födelsedatum och födelseort Stockholm. Hon är från 1843 med i husförhörslängderna bakåt i tiden på Hunseberg Västergård som fosterflicka till längden för tiden 1831-1835⁹.

I den står: *"Attest. af Com. i Hedv. El, (N Salen) d. 1 Juni 1832, Fadr. Afledne Slagtargesällen Johan Englund, modr. Enkan Maria Stina Carlsdotter"*.

Det bör vara Hedvig Eleonora församling i Stockholm som avses. Varför kom hon som fosterflicka till Ölmestad? Fanns det ett samband? Maria Johanna finns inte med i Hedvig Eleonoras utflyttningslängd för aktuell tid. Stora barnhuset som nämnts ovan måste avse Allmänna barnhuset. Hon finns inte heller med där i den lista på intagna barn som finns.

I födelseboken för Hedvig Eleonora församling¹⁰ år 1827 april står *"Maria Johanna född den 8, döpt den 13 af Com Rosen, Föräldrar Slagtargesällen Johan Englund och dess hustru Maria Christina Carlsson 36 år i Qv Sjöhästen 14"*. Födelsedatum och föräldrarnas namn stämmer med det som stod i husförhörslängden för Ölmestad.

I Hedvig Eleonora husförhörslängd¹¹ för 1827-1829 finns Johan Englund med i kvarteret Sjöhästen no 14 som gesäll hos slaktare Nehrman. Johan anges född 1800. Första gången Johan Englund finns med i Hedvig Eleonora är för år 1824¹². Han står då som lärling hos slaktare Nehrman. Ingenstans anges han mer

än som Johan Englund och född 1800.

Efter sökande i vigselböckerna så hittas Johan och Maria Stina i Hedvig Eleonoras¹³ vigselbok för 1826. Johan Englund och Maria Stina Carlsdotter vigdes den 5 november 1826. Här anges att han är född 1800 den 8 januari och hon 1796 den 26 november. Var de var födda anges inte. Inte i någon av Stockholms andra kyrkoböcker har det funnits någon notering om vilket datum Johan var född eller var. Födelsedatumet kommer att visa sig vara viktigt i sökandet efter föräldrarna.

Hedvig Eleonora församling har utöver vigselböcker också lysnings-

böcker. Tyvärr visar sig en sökning i dessa för 1846 inte ge något. Dessa lysningsböcker innehåller annars en hel del flyttningssedlar och olika typer av intyg som kan vara väl värda att studera.

Eftersom Maria Johanna Englunds flyttattest var daterad den 1 juni 1832 kan det vara värt att söka i dödboken efter fadern före detta datum. I Hedvig Eleonoras dödbok för 1832¹⁴ finns Johan med. Här anges att slaktargesäll Johan Englund dött den 19 maj 1832 av feber i en ålder av 32 år. Han bodde då i kvarteret Kumlet.

I aktuell husförhörslängd¹⁵ finns familjen. Slaktaregesäll Johan Eng-

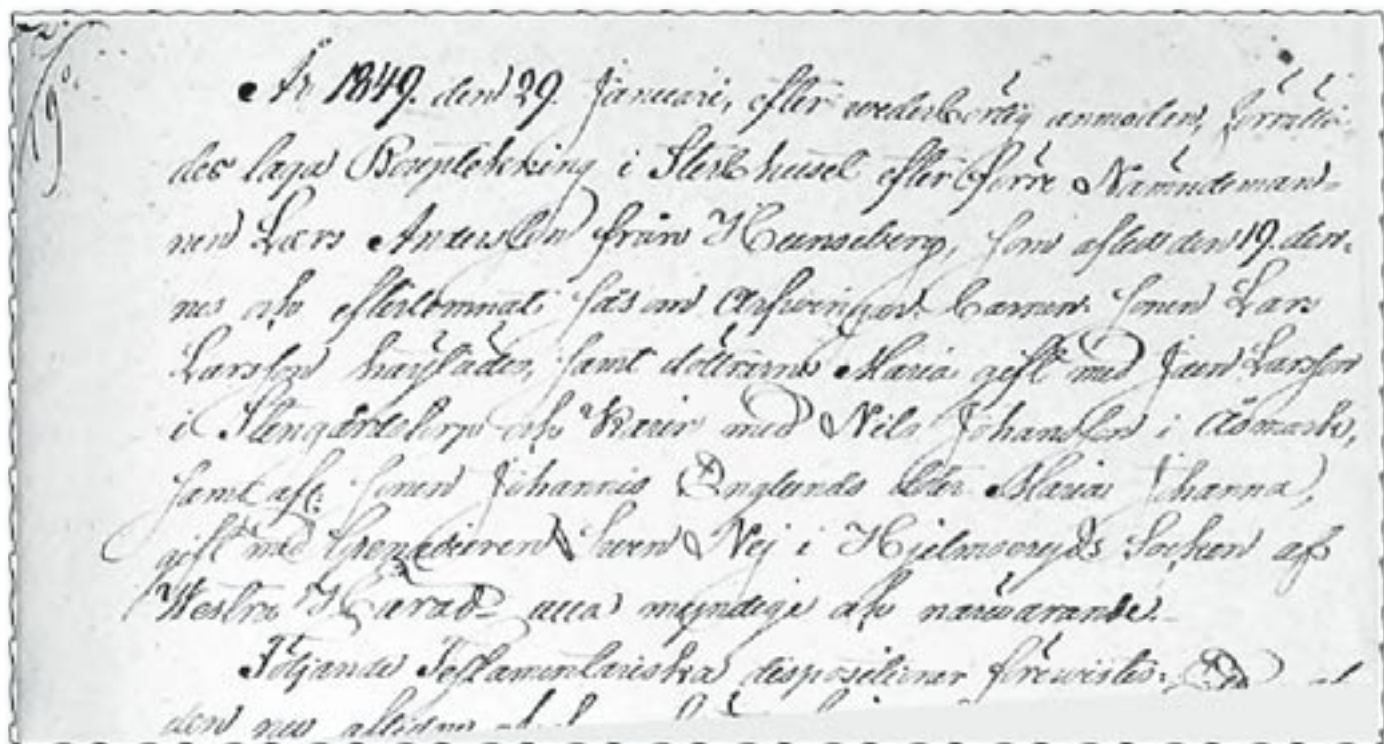
lund född 1800, hustru Maria Christina född 1796 och två döttrar Maria Johanna född 1826 (sic) och Charl. Wilhelmina född 1829. Inga datum eller födelseplatser anges. Charlotta Wilhelmina finns med i födelseboken.

I husförhörslängden för Ölmes-tad dit Maria Johanna flyttade i juni 1832 angavs att fadern var död. Det var inte helt ovanligt att far- eller morföräldrarna fick/tog hand om barnbarn då barnets förälder var ensam/ogift eller någon förälder dog. Kan det vara så i detta fall?

Maria Johanna kom till Lars Andersson på Hunseberg Västergård. Finns lösningen där?

Detta exempel visar hur viktigt det är att följa en person hela tiden!

Bouppteckning i sterbhuset efter förre nämndemannen Lars Andersson.

Det visar sig att Lars Andersson hade en son Johannes Larsson född 1800 den 8 januari. Alltså samma datum som Johan Englund var född. Samme person? Vid denna tid kunde man byta efternamn utan några regler. Johan eller Johannes växlades ofta.

I Ölmeštads husförhörslängd¹⁶ för 1820-1827 finns denne Johannes. Han flyttar enligt husförhörslängden till Stockholm inget årtal anges. Hans bror Lars Larsson flyttar också till Stockholm 1825 men Lars flyttar genast hem igen.

I utflyttningslängden för Ölmeštad för 1823¹⁷ finns en "Dräng Joh:s Larss. fr. Berg til Stockholm". Denne dräng bör vara Johannes Larsson från Hunseberg. Tidpunkten för utflyttning stämmer med första notering i Hedvig Eleonora 1824 av Johan Englund.

Det verkar alltså högst sannolikt att Johan Englund är identisk med Johannes Larsson från Hunseberg Västergård eller? Hur skall det bevisas? Indicier räcker inte.

Johannes Larssons far Lars Andersson var född 1776 den 24 juli och dog den 19 januari 1849. Bouppteckningen efter Lars Andersson bör kunna ge information om antagandet är rätt. Finns den kvar? Ölmeštads socken tillhör Vista Häradsrätt. Det är i häradsrätten som bouppteck-

ningarna finns. I Lars Anderssons bouppteckning¹⁸ (se bild) finns det slutliga beviset för att Johan Englund är identisk med Johannes Larsson.

Bouppteckningen inleds med "År 1849 den 29 Januari, efter wederbörlig anmodan, förrättades laga Bouppteckning i Sterbhuset efter förre Nämndemannen Lars Andersson från Hunseberg, som apled den 19 dennes och efterlemnad såsom arfwingar barnen: Sonen Lars Larsson härstädes, samt döttrarna Maria gift med Jaen Larsson i Stengårdstorp och Karin med Nils Johansson i Åsmark, Samt afl: Sonen Johannis Englunds doter Maria Johanna gift med Grenadieren Swen Nej i Hjälmseryds Socken af Westra Härad – alla myndige och närvarande."

I Ölmeštads födelsebok för 1800 finns Johannes¹⁹. Där står för 8 januari "Lars Andersson och H Maria Persdotters barn uti Ingeryd. Johannes." Det visar sig vid fortsatt forskning att den tidigare nämnda hustrun Ingrid Erikdotter var Lars Anderssons tredje hustru. Detta visar hur viktigt det är att också söka i födelseböckerna för att hitta rätt föräldrar.

Detta exempel visar också hur viktigt det är att följa en person hela tiden.

NOTER

- ¹ Hjälmseryd AI:14 sid 118
- ² Ölmeštad BI:1 sid 116 no 27 och 28
- ³ Ölmeštad AI:17 sid 176
- ⁴ Ölmeštad EI:1 sid 82 1847 no 4
- ⁵ Gränna BI:2 sid 226, 1847 no 3
- ⁶ Gränna AI:22 sid 451
- ⁷ Ölmeštad BI:1 sid 109 rad 19
- ⁸ Ölmeštad AI:17 sid 267, AI:16 sid 163 och 179
- ⁹ Ölmeštad AI:14 sid 120
- ¹⁰ Hedvig Eleonora CI:18 sid 186 no 65
- ¹¹ Hedvig Eleonora AIA:29 sid 169
- ¹² Hedvig Eleonora AIA:24 sid 124
- ¹³ Hedvig Eleonora EII:5 1826 no 31
- ¹⁴ Hedvig Eleonora FI:6 1832 no 140
- ¹⁵ Hedvig Eleonora AIA:33 sid 42/45 Kv Kumble
- ¹⁶ Ölmeštad AI:12 sid 114
- ¹⁷ Ölmeštad C:3 sid 385 no 45
- ¹⁸ Vista Häradsrätt FII:12 sid 815
- ¹⁹ Ölmeštad C:3 sid 70

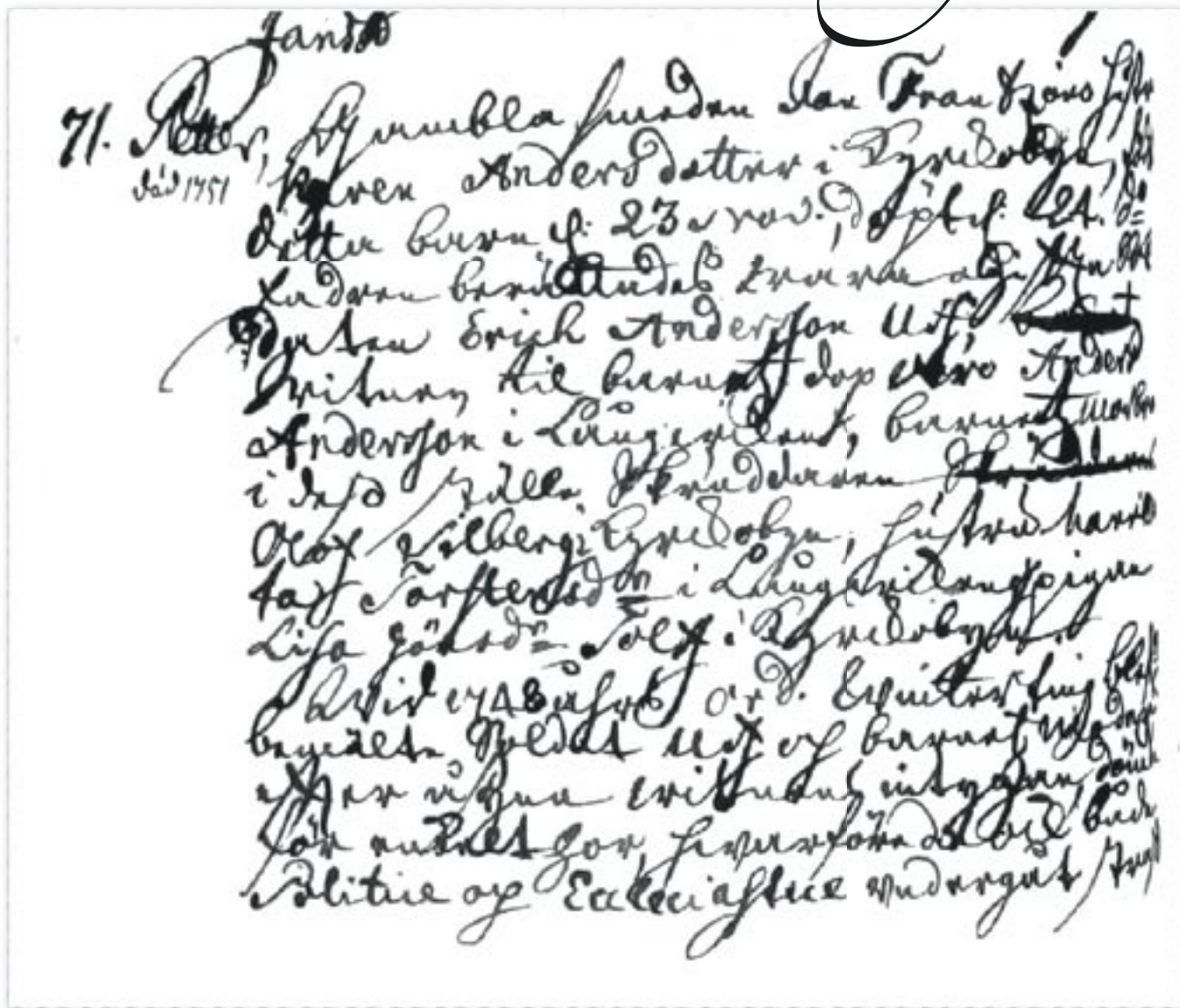
Andersson, Lars Född 1776-07-24. Död 1849-01-19.	Gift 1799.	Persdotter, Maria Född 1770. Död 1804.
Larsson Englund, Johannes Johan Född 1800-01-08. Död 1832-05-19.		
Gift 1826-11-06.	Carlsdotter, Maria Stina. Född 1796-11-26.	
Englund, Maria Johanna. Född 1827-04-08.		
Englund, Charlotta Wilhelmina. Född 1829-04-08.		

Ibland kan det vara bra att jämföra med andra notiser skrivna av samme präst, t.ex. Marreta på rad 9 och 10, se nummer 81 nästa uppslag, och Silberg nummer 73 samma uppslag. I Arosiana 2007 nr 2 fanns en artikel om det rättsfall som blev följden av denna födelse.

Läsövning

Skinnskattebergs födelsebok C:5 sid 90, 1747 no 71.

I lösningen anges ny rad med snedstreck: /

Petter / död 1751 /
 Gambla smeden Jan Frantzons hustr(u) / Karen Andersdotter i Kyrckobyn, föd(de) / detta barn d: 23 Nov., döpt d: 24.
 do / fadren berättades vara ogifte Sol- / daten Erich Andersson Uf, / Witnen til barnets dop voro Anders / Andersson
 i Långwiken, barnets morbro(r) / i dess ställe Skräddaren / Olof Silberg i Kyrckobyn, hustru Marr- / eta Torstensdr
 i Långwiken gl pigan / Lisa Jönsdr Tolf i Kyrckobyn. / Wid 1748 års ord. Winterting blef / bemälte Soldat Uf och
 barnet moder / efter åsyna witnens intygan dömd(e) / för enkelt hor, hwarföre de ock både / Politice och Ecclesiastice
 undergått straf ■

Fallgropar och vedermödor i ett forskningsfall

TEXT: BÖRJE ÖHRLING

Personens namn.	Födelse-	Äktenskap.	Flyttat		
Fritz Lamartino Strandberg	23 3 1872				
Fritz Lamartino Strandberg	28 3 1879				
Fritz Lamartino Strandberg	28 3 1887				
Fritz Lamartino Strandberg	27 3 1897				

hade utvandrat till Köpenhamn. Frågan är nu varför splittrades familjen. De återfinns också i Summariska folkmängdsredogörelser⁷ för emigrerade från Lund men utan nya uppgifter.

Anna Charlottas födelseår i 1880 års folkräkning uppges vara 1879 men det rätta är 1877-01-22 i Lund. Nu går forskningen vidare i Danska Arkiv för att om möjligt finna Fritz vidare öden.

Ett för mig tidigare okänt faktum är att så många personer utvandrade just till Danmark. Utvandringen från Danmark till Amerika var väl också ganska stor under denna tid. Kanske var det så att svenskar ersatte utflyttade danskar.

Förhållandet i Danmark var nog väsentligt mycket gynnsammare än i Småland och en flytt dit inte heller så dramatisk och definitiv som en utvandring till Amerika ofta var.

Källor:

1. SVAR, folkräkning 1880, Malmöhus län
2. SVAR, kyrkoarkiv Älvsborgs län, Alingsås landsf. Födde C:4 1813-49, C:5 1815-49, C:6 1843-50
3. SVAR, kyrkoarkiv Älvsborgs län, Alingsås stadsf. Födde C:5 1810-49
4. SVAR, kyrkoarkiv Malmöhus län, Lunds domk. Husförhörlängd AI:87 1881-87 nr 71 F sid. 71
5. Geline, Kronobergs län, Aringsås C:2 Födde 1781-1861 sid. 201
6. SVAR, kyrkoarkiv Malmöhus län, Lunds domk. Husförhörlängd AI:105 1887-92 nr 145 A sid. 211
7. SVAR, SCB's summariska folkmängdsredogörelser 1860-1972, Malmöhus län, Lunds stadsf. Emigranter 1888 sid. 844

Här är mitt exempel på hinder under vägen: En avlägsen USA-släktings hustru, Valerie, hade också sina rötter på faderns sida i Sverige och nu ville hon ha min hjälp att få veta mer. Jag bad henne om alla uppgifter hon visste om hennes förfäder och det visade sig vara en hel del jag fick att utgå ifrån.

Hon berättade att hennes farmors mormor hette Ingrid Catharina Andersdotter och var född 1848 i Aringsås och hon flyttade till USA med sina två döttrar Maria född 1872 och Anna Charlotta född 1879. Ingrid's man hette Fritz Lamartino Strandberg och var född 1853 i Lund. Hon sa också att de inte visste varför Ingrid och döttrarna kommit utan Fritz till USA. Hon visste heller inte när de kommit till USA, bara att det var före 1897 för då hade Maria gift sig där.

Jag började med att söka i 1880 års folkräkning¹ och fann Fritz i Malmöhus län och Lunds stadsförsamling boende i kvarteret F 71. Ingrid var där antecknad som född i Alingsås Älvsborgs län, inte Aringsås. Jaha tänkte jag bara en liten felskrivning som min uppdragsgivares far hade nedtecknat. I källan

för folkräkningen står det också att Maria var född oäkta i Lund.

Där kom den första överraskningen som tydligen var okänd för Valerie i USA.

Gick nu vidare och sökte på födda i Alingsås 1848²⁺³ men fann ingen Ingrid. Kollade flera gånger utan resultat. I husförhören⁴ för kvarteret F 71 i Lund kunde jag ana att det inte står Alingsås som födelseplats för Ingrid utan skrivet Kronob län Aringsås. Jag gick nu till Kronobergs län i SVAR och såg att där inte finns någon församling som heter Aringsås. I Wikipedia fanns svaret. Genom sammanläggningar hade Aringsås försvunnit som namn och gått upp i Alvesta 1945. Geline⁵ har dock Aringsås som församlingsnamn. Nu var det ju ganska lätt att komma en bra bit ner på 1700-talet på Ingrid's sida.

Eftersom Fritz troligen inte var Marias far så lades inte mer krut på honom utan istället på vad som hände och när de emigrerade till Amerika.

I husförhörlängd⁶ för Lund 1887-92 står att alla lämnade Sverige 4 oktober 1888. Ingrid och döttrarna till N. Amerika men Fritz

Program för Släktforskar- dagarna 28-29 augusti i Conventum i Örebro

Lördag den 28 augusti

Mässa öppen för allmänheten kl. 10.00-17.00.

Invigning kl. 10.00-10.45.

Föredrag av Jan Mårtenson "Marskalken och löjtnanten" kl. 11.00-11.45.

Föredrag av Christopher O'Regan "Att beskriva färger för en blind." Det sena 1700-talet som upptakt till omvälvningarna i Sverige 1809-10, kl. 12.00-12.45.

Gruppfoto av ättlingar till riksdagsmän 1810 i trappan i Conventum Arena kl. 12.50.

Sveriges Släktforskarförbunds Riksstämman kl. 13.30-16.30.

Föredrag om 45 min i fyra salar kl. 13.00-16.45:

Lars O. Lagerqvist: Folkets mat och dryck och kungens under Karl Johans regering.

Göran Alm: Ett föredrag med anknytning till Karl Johan.

Einar Lyth: Sundboprojektet - att kartlägga ett härad.

Kalle Bäck: Torp och torpare under 1800-talet.

Per Clemensson: Släktforskning för nybörjare.

Gull-May Lindström: Min farmor födde 16 barn.

Anna-Brita Lövgren: Gångna tiders pass i gångna tiders samhälle och nutidens forskare.

Stig Jönsson: Lantmäteri-tjänster till stöd för forskning om släkt och hembygd.

Sören Klingnéus: Soldat eller ryttare i slakten - de militära källorna berättar.

Christer Blohm: Om släktforskning i skolan.

Peter Sköld: Samernas historia genom släktforskarnas källor.

Salli Fanaei: Vad säger personuppgiftslagen om släktforskning på Internet.

Supébuffé med underhållning i Conventum

Kongress kl. 19.00. Pris 400 kr (måste förbokas).

Underhållning bl.a. av Maria Johansson med komp.

Söndag den 29 augusti

Mässan öppen för allmänheten kl. 10.00-16.00.

Föredrag om 45 min i fyra salar kl. 10.00-15.45:

Birger Wennberg: Om Örebro under tronföljarriksdagen.

Mikael Eivergård: Människan i anstaltens arkiv.

Ted Rosvall: Om den gamla dynastin (Gustaf IV Adolf) och den nya (Bernadotte).

Kalle Bäck: Det svenska dasset - inte bara en skitsak.

Thord Bylund: Skolmatriklar som hjälpmedel vid släktforskning.

Håkan Henriksson: Bergslagens gruvpigor.

Leif Uppström visar film och berättar om hur man drog not på Vinön.

Åke Mossberg: En påse bergslagsblandning.

Elisabeth Thorsell: Lisa Matsdotter - en piga i Värmland på avvägar 1817.

Bo Hazell: Resandefolket - från tattare till traveller.

Martin Dackling: Om forskning om släktgårdar.

Bengt Lennartsson: Släktforskning via Internet - idag långt mer än avfotograferade och indexerade arkivhandlingar.

Stefan Nilsson: Om emigrantforskning med utgångspunkt i Närke.

Gruppfoto av ättlingar till riksdagsmän 1810 i trappan i Conventum Arena kl. 13.50.

Kringverksamheter lördag och söndag

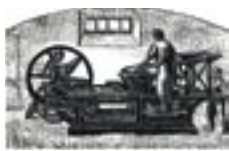
Alla med biljett från SFD har gratis inträde på jubileumsutställningen "Folkets väl - folkets val? Bernadotte och Örebro 1810" på Örebro Läns Museum.

Örebro Stadsarkiv har öppet efter bokning per telefon 019-211075 senast 23 aug.

Krönikespelet "Tiden före valet. Händelser under riksdagen i Örebro under juli och augusti 1810" kommer att ges i Nikolaikyrkan och Örebro gamla skola under bägge dagarna.

Guidade turer som visar Örebro med tonvikt på 1810 kommer att utgå från ingången till Conventum Arena.

För mer information se: www.sfd2010.se

Utställning på Historiska museet i Stockholm

Sveriges Historia är Historiska museets största satsning på femton år. I utställningen möter du landets historia genom tusen år, från 1000-talet fram till idag. Sveriges Historia ger nya perspektiv på människors makt och maktutövande, lyfter fram kvinnors inflytande och berättar om minoritetsgruppers villkor och mycket mer.

www.historiska.se

Kyrkoarkiv

Bearbetning och publicering pågår för närvarande av äldre kyrkböcker från Malmöhus län och vi börjar inom kort med Gotlands län. Vi skannar nu även det yngre kyrkboksmaterialet från Uppsala län och fortsätter därefter med Örebro län.

SVAR

Rullor 1620-1723

När landskapshandlingarna är färdigskannade kommer vi att fortsätta med material från Krigsarkivet.

Denna gång är det rullor för perioden 1620-1723 som kommer att skannas.

SVAR

Microfilm

Klubben har fått flera mikrofilmrullar av Wera Lewén. Det är värm-landsförsamlingarna Brattfors, Boda och Ed. De innehåller husförhörslängder, födelseböcker, dödböcker, vigselböcker samt in- och utflyttningsböcker och kyrkoräkenskaper t.o.m. år 1860. Microfilmerna finns i släktforskarummet. Vi tackar så mycket!

GID Converter

Översätt ett GID-nummer till klartext

Har du någon gång undrat vad ett visst GID-nummer egentligen pekar på för volym i kyrkböckerna? Alltså den kod till källan som används av företaget Genline. Kanske du själv har noterat ett nummer men inte längre abonnerar på Genlines tjänst, eller vill hjälpa någon som endast hänvisar till ett sådant nummer.

Nu finns lösningen! Med hjälp av ScanGens GID Converter matar du bara in den första eller de två första siffrorna i koden, t ex 2009 eller 2009.50, och får svar direkt vad detta betyder. Sedan är det enkelt att återfinna källan i originalhandlingen eller hos andra nättaktörer.

www.scangen.se

Uppdrag om digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande

Regeringen beslutade den 26 november 2009 att uppdra åt ett antal myndigheter och institutioner att inkomma med underlag för en nationell strategi för digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande. Uppdrag och inbjudan gäller både arkiv, bibliotek, museer och institutioner med audiovisuella samlingar.

Den digitala utvecklingen ger de så kallade minnesinstitutionerna helt nya möjligheter att ge medborgare och forskare tillgång till kulturarvet. Samtidigt är det tydligt att det krävs fortsatt utvecklingsarbete för att denna potential ska realiseras fullt ut. Regeringen har därför beslutat att ett antal myndigheter och institutioner ska redovisa insatser och pågående projekt och insatsernas resultat hittills. De ska också bedöma vilka särskilda utmaningar och möjligheter som den digitala tekniken innebär samt ge förslag på hur de ska utveckla samarbetet inom specifika områden.

Kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth säger i en kommentar: De uppdrag som har beslutats är ett viktigt steg i arbetet med att öka tillgängligheten till våra gemensamma minnesnycklar. Vi behöver nya användarvänliga lösningar och ett gemensamt förhållningssätt inom våra verksamheter för att medborgarna ska få bättre tillgång till kulturarvet i den digitala miljön.

www.regeringen.se/digitalisering

Landskapshandlingar

Mindre än 10% återstår att skanna på landskapshandlingarna. Vi har precis börjat lägga ut material från Västmanland. Därefter kvarstår Värmland, Dalsland och Dalarna. Landskapshandlingarna är fogdarnas räkenskaper. De skickades in för revision till kammaren under perioden 1539-1630. De täcker det gamla riket på 1500-talet, alltså inte Gotland, Jämtland, Skåne, Blekinge och Bohuslän.

SVAR

Man har ansett sig härmed böva göra följande meddelanden.

Hans Maj:t Konungen, som lofvat hedra Staden Westerås med sitt höga besök den 12 dennes i sammanhang dermed, att han inviger Stockholm—Westerås—Bergslagens jernväg, anländer till staden enligt den för invigningsresan fastställda tidtabellen kl. 2,15 e. m. lokaltid.

Efter ankomsten mottager **H. Maj:t** uppvaktning af Stater och Kårer. Klockan half 5 e. m. blifver gudstjenst i Domkyrkan, som för sådant ändamål öppnas klockan 4. Klockan half 6 blifver festmiddag å stadens Rådhusal. De af stadens invånare, som benäget lofvat mottaga gäster, skola framdeles erhålla speciela undervättelser.

Ehuru **Hans Maj:t** för besöket i kyrkan sannolikt ej kommer att befara mer än några få gator, vågar man likväl hoppas, att stadens invånare **allmänt** begagna det tillfälle, som härmed erbjudes att uttrycka sin fögnad öfver **Hans Maj:ts** härvaro, genom att kl. 4—6 e. m. den 12 illuminera de boningsfönster, som velta åt gata.

Westerås den 6 December 1876.

Festkommitteen.

Lägenhetsregistret

Det nationella lägenhetsregistret är nu klart att tas i bruk. Samtliga 290 kommuner är avklarade. Det politiska beslutet att inrätta ett lägenhetsregister togs 2006 och Lantmäteriet fick i uppdrag att samla in nödvändiga uppgifter.

Nu återstår bara lite efterarbete med att se till att de sista uppgifterna läggs in i systemet. Detta skall vara klart till den 15 oktober då regeringen väntas förklara registret som upprättat.

Lägenhetsregistret tillsammans med folkbokföringen på bostadslägenhet ersätter folk- och bostadsräkningarna som insamlingsmetod för uppgifter om hushåll och bostäder. Det är 20 år sedan en traditionell sådan gjordes. Den nya metoden att samla in uppgifter blir betydligt billigare och gör det enklare för Statistiska centralbyrån att skapa aktuell hushålls- och bostadsstatistik.

Ur Lantmäteriets kundtidning Gränssnittet 2/2010.

Indexering av skannat material

Kyrkoböcker: Vi indexerar just nu huvudsakligen flyttningslängder, födelse-, vigsel- och dödböcker. Indexeringen underlättar till att hitta var respektive årgång börjar i en volym. SCB-utdragen födda, vigda, döda: SCB-utdragen för perioden 1860-1939 är snart färdigindexerade. Summariska folkmängdsredogörelser: Ungefär 2/3 av detta material är indexerat. Materialet omfattar åren 1865-1939. Generalmönsterrullor: Indexering på kompaninivå pågår. Ungefär 1/4 är indexerat och kontrollerat.

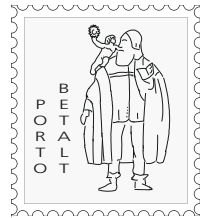
www.svar.ra.se

Uppmaning.

Med anledning af den i staden förestående illuminationen uppmanas enhver, som i sina fönster ämnar anordna särskild belysning, att åt den samma vid tillfället egna omsorgsfull tillsyn, så att ej genom oförsigtighet någon eldfara må uppkomma.

Brand-Chefen.

Två notiser ur VLT 1876 angående kungligt besök samt en uppmaning från brandchefen med anledning därav.

Program Västerås Släktforskarklubb

**Lördag och söndag
28-29 augusti
Conventum i Örebro**

Läs mera på sidan 21.

Släktforskardagarna

Utställningar och föreläsningar. Jan Hultberg visar sin stora antavla med 40 000 namn. Den upptar en hel vägg från golv till tak (35 x 2,4 m). Den är mycket sevärd. Läs om "Världen största handskrivna an- och släkttavla" på www.vmsf.se

Torsdag 9/9 kl. 18.00

Wallinsalen, Kyrkbacksgården
Västra Kyrkogatan 8

Anmälan senast 5/9 till
Karin Jyrell, tfn 021-84 15 88
karin.jyrell@tele2.se

Problemlösarkväll

Efter en kort introduktion hjälps vi åt att lösa släktforskarfrågor. Datorer med olika databaser och Internet finns på plats.

Kaffe/te och en smörgås serveras för 30 kronor.

Jan Hultberg

Lördag 18/9 kl. 18-21

Släktforskarrummet på
Stadsbiblioteket

Kulturnatt

Klubben visar hur man släktforskar med hjälp av mikrokort, databaser på CD och Internet.

Torsdag 28/10 kl. 18.00

Lykttändaren, Kyrkbacksgården
Västra Kyrkogatan 8

Anmälan senast 24/10 till
Kerstin Andersson,
tfn 021-246 58
e-k-k-a@telia.com

Föreläsning

Sten Lindqvist föreläser om jägmästare Josef Arpi och hans släkt. Han har även skrivit en bok som finns till försäljning för 350 kronor.

Läs mera på sidan 14.

Kaffe/te och en smörgås serveras för 30 kronor.

Sten Lindqvist

Lördag 13/11 kl. 12-16

Karlsgatan 2 (i nya museet)

Arkivens dag

Klubben deltar med informationsbord med olika databaser och Internet.

Torsdag 25/11 kl. 18.00

Lykttändaren, Kyrkbacksgården
Västra Kyrkogatan 8

Anmälan senast 21/11 till
Sven Olby, tfn 021-204 94
sven.olby@telia.com

Föreläsning

Brage Lundström berättar om Västerås historia, enligt dokument i Västerås Stadsarkiv.

Kaffe/te och en smörgås serveras för 30 kronor.

Jourhavande släktforskare

Onsdagarna 29/9, 20/10, 17/11 och 8/12 kl. 16-19 kommer det att finnas hjälpande händer i släktforskar-
rummet på biblioteket. Jourhavande brukar ha grå väst på sig. Det är bara att gå fram och be om hjälp!